

Gyógyszerrendelés, expediálás

Gyakorlati előadás

2014.10.08.

1

Gyógyszerrendelés

- Valamely gyógyszer alkalmazásának orvosi előírása.

Gyógyszer-expediálás

- Az a tevékenység, amely kapcsán a gyógyszerész az orvos előírása, vagy a beteg szóbeli kérése alapján a gyógyszert kiadja.

Alapfogalmak

Az emberi felhasználásra kerülő gyógyszerek rendeléséről és kiadásáról

**44/2004. (IV.28.) ESzCsM
rendelet**

Ki jogosult gyógyszerrendelésre?

- **minden orvos és fogorvos**, aki az orvosi diplomához kötött tevékenység folytatására jogosult, és bélyegzővel rendelkezik
- „SZ” jelzésű gyógyszernél az adott szakágban **szakorvosi** képesítéssel rendelkező orvos
- „J” jelzésű gyógyszernél első ízben szakorvos, a továbbiakban a háziorvos folytathatja a rendelést meghatározott ideig **szakorvosi javaslattal** (utána újra szakorvosi kontroll → javaslat)
- gyógyító-megelőző tevékenységet nem folytató orvos csak saját maga vagy hozzátartozója részére - **„pro familia”** (kivéve: sürgős szükség esetén)

- Az alapnyilvántartásba vett orvost az **OEP** személyre szóló **orvosi bélyegzővel** látja el
- Bélyegzőn látható:
 - az orvos alapnyilvántartásban szereplő **családi és utóneve**
 - alapnyilvántartási **száma**
 - az „**orvos**” szó
- Bélyegző leírása:
 - enyhén ovális alakú
 - szimpla keretes
 - felső felében AESCULAP kehely

Az orvosi bélyegző

Elveszett vagy ideiglenes bélyegző

- Az orvos alapnyilvántartási számát per számmal egészítik ki
- Ideiglenes bélyegző (pld. kezdő orvos)
 - nincs rajta név
 - alapnyilvántartási szám helyett OEP-szám
 - az illetékes társadalombiztosítási hatóság adja
- **Eredeti bélyegző letiltása: Egészségügyi Közlönyben** (a letiltást követően egy esetlegesen előkerült bélyegzőt már az orvos sem tud tovább használni, nem érvényes, nem adható ki rá gyógyszer)

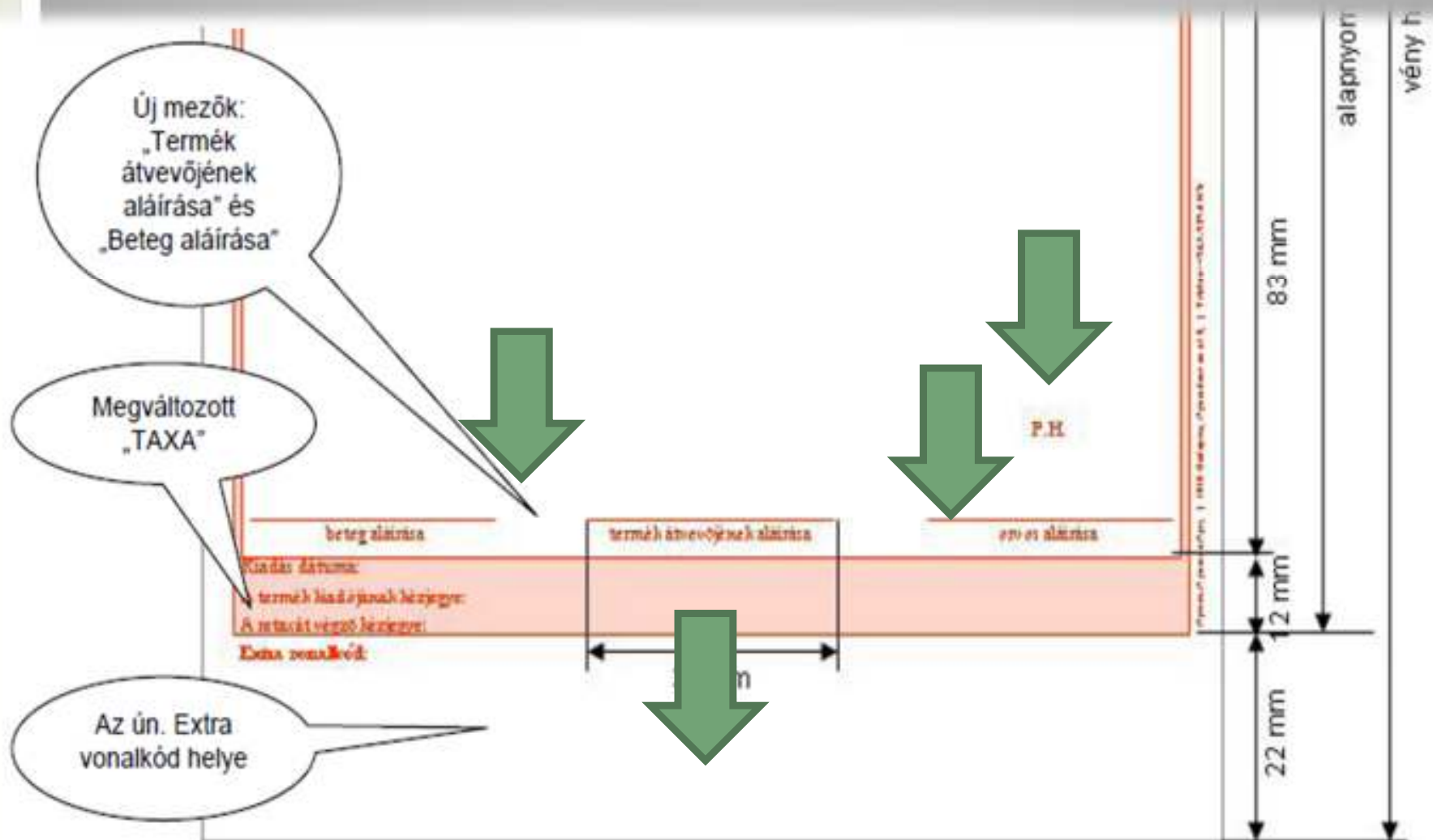
Orvosi rendelvény

- ~ a gyógyszert rendelő orvos közleménye a gyógyszert kiadó vagy elkészítő gyógyszerész, valamint külön jogszabályban meghatározott esetben gyógyszerkiadó szakasszisztens számára
- **orvosi vény** – nyilvántartásba felvett beteg részére
 - Nyilvántartásban:
 - beteg neve, diagnózisa, TAJ száma
 - rendelt gyógyszer vagy hatóanyag, gyógyszerforma és mennyisége
 - rendelés kelte
 - közgyógyellátott betegnek a közgyógyellátási igazolvány száma

Az orvosi vény alaki kellékei:

- **Inscriptio:** a vény fejléce (orvos adatai, beteg adatai, dátum, jogcímek, BNO, naplósám, sz.jav.pecsétsz., jav.ideje)
- **Invocatio:** Rp. (Recipe! = Végy!)
- **Praescriptio/ordinatio:** előirat vagy rendelés
- **Signatura:** használati utasítás
- **Subscriptio:** az orvos aláírása, a rendelés helye és ideje
- **Adscriptio:** a gyógyszerész feljegyzései, aláírás, felhasznált segédanyag, a gyógyszertár bélyegzője

Új típusú vény (2009-től)

Új típusú vény (2009-től)

"Ágazati az. kód" helyett
"Kilencjegyű azonosító"

ORSZÁGOS EGÉSZSÉGBIZTOSITÁSI PÉNZTÁR ORVOSI VÉNYE

Az orvos adatai:
Dr. Vény Vendel (belgyógyászat, sebészet)
Közép-Magyarországi Regionális
Egészségbiztosítási Pénztár
1139 Budapest
Teve utca 1/a-c.
Tel.: +3612885100
Kilencjegyű azonosító: 123456789

55 mm

(21)0908888812345618

Névváltozás:
„EÜ. rend.”
helyett „EÜ
kiemelt”

Új jogcím:
„Egyedi tám.”

A beteg neve, címe: _____

Indoklás dátuma: _____

4 mm

6,5 mm

EÜ

EÜ

Névváltozás:
„EÜ. tér.köt.”
helyett „EÜ
emelt”

Új mezők:
Szakorv. és
Kórtani
(kötelezően
kitöltendő 2009.
július 1-től)

1 mm

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Új mező:
„naplószám.”

neti mező hosszúsága: 183 mm
összhossza: 210 mm + 1 mm

Az új típusú vényről

- a vény **mérete** változott (12.192 cm X 21 cm)
- megváltoztak a vény előlapjának egyes **feliratai**, illetve **új mezők** jelentek meg
- a vény **hátdalára** a betegek számára hasznos információkat tartalmazó **tájékoztató szöveg** került
 - ismerteti a vény funkcióját
 - felhasználhatóságának szabályai
 - gyógyszerrendelés esetén speciális tudnivalók
 - nem kerülhet a vényre reklám vagy hirdetés

Fontos:

régi típusú vényeken történő szabályos rendelésre a gyógyszer kiadható!

- **orvos neve, munkahelyének címe és telefonszáma, kilencjegyű azonosító szám** (korábbi ágazati azonosítási kód)
- **beteg neve, címe, születési év (12 év alattinál hónap is), közgyógy-igazolvány száma, ennek lejárata**
- **Támogatással történő rendelésnél: TAJ szám, BNO-kód**
- **rendelés kelte**
- (javaslatot tevő orvos pecsétszáma, javaslat kelte, orvosi napló száma)
- **gyógyszer neve (kivéve magi), formája, hatáserőssége (ha többféle van), összmennyisége (doboz, darab, ampulla) latin nyelven, római számmal**
- **egyértelmű utasítás a gyógyszer adagolására, alkalmazásának módjára és gyakoriságára** (pl.: utasítás szerint nem alkalmazható!; nem kell, ha „az orvos kezéhez” rendel, „szükség esetén” – max. napi adag feltüntetése!)
- **orvos aláírása, bélyegzőjének olvasható lenyomata**
- ha orvosi táskára rendel → „orvosi táskára”, „pro me” v. „suo nomine”, ha indikáción túl rendel → „off label”
- ha „pro familia” rendel → orvos neve, lakcíme, telefonszáma + „pro familia”
- magánpraxis esetén engedély száma is kell
- (egészségügyi vállalkozásnál annak engedély-száma is kell)
- **Taxa: kiadás dátuma, a termék kiadójának és a retaxát végző kézjegye**

A vény tartalmi elemei

Egyéb előírások

- Kitöltés:
 - félreérthetetlenül, jól olvashatóan! (Tintával, írógéppel v. számítógéppel)
 - gyógyszer összmennyisége latin nyelven és római számmal
 - mérhető mennyiségek (pl. hatáserősség) arab számmal, számlálhatóak (pl. felírt doboz darabszáma) római számmal
- Sürgős szükség esetén:
 - nem kötelező vényűrlap és bélyegző
 - orvos olvasható neve, lakcíme, telefonszáma, elérhetősége, aláírása
 - „statim”, „cito”, vagy „periculum in mora”
- Javítás: kézjeggyel és bélyegzővel
- Extravonalkód: egyezzen a vényen szereplő rendelvényvel
- Ellátási időszak: feltüntetése 30 napot meghaladóan

Az orvos által rendelhető gyógyszerek

- Magyarországon és az Európai Unió Bizottsága által **forgalomba hozatalra engedélyezett** gyógyszerek.
- Magisztrális gyógyszerkészítmények
 - gyógyszerkönyvi gyógyszeranyagok meghatározott része
 - FoNo-s gyógyszeranyagok
 - néhány meghatározott minőségű, a nemzeti magisztrális gyakorlatban használatos gyógyszeranyag alkalmazásával készítve.

Gyógyszerek rendelése 1.

- egy vényen **egyféle gyógyszer** rendelhető (GYSE-nél az azonos rendeltetésre szóló egy recepten lehet pld. sztómazsák + bőrápoló krém)
- vagylagos („**seu**”) rendelés megengedett (kivéve off-label)
- FoNo-ban, PhHg-ben, GYEMSZI-határozataiban, hivatalos közleményeiben, vonatkozó **jogszabályokban szereplő néven ill. rövidítéssel**
- nemzetközi szabadnéven történő rendelés
 - forgalomba hozatalra engedélyezett készítménynél
 - hatóanyag-tartalom, gyógyszerforma és mennyiség egyértelmű megadásával
 - 2012. ápr.1-től a **sztatínoknál hatóanyag-alapú felírás!**
- **magisztrális gyógyszerrendelés szinonim néven is**
- **Külföldön tervezett kiváltás esetén** a rendelés követelményei 2013-ban módosultak (lásd az oktatási segédletben!)

Gyógyszerek rendelése 2.

Megrendelőlap orvosi használatra

- 2013. január 31-től újra lehetővé válik az **orvosoknak megrendelőlap használata** az orvos egészségügyi tevékenységének végzése során betegellátásra felhasznált gyógyszerek megrendeléséhez.
- **A megrendelőlapon egyszerre több gyári és magisztrális gyógyszer is rendelhető.**
- A megrendelőlapot – a humán és az állatgyógyászati vényekhez hasonlóan – a gyógyszerértárnak 5 évig meg kell őrizni

Gyógyszerek rendelése 3.

Gyakorlati tudnivalók:

- Helyettesíthetőség letiltása a beteggel egyeztetendő!!! (orvos feladata)
- Adagtúllépés (erős hatású, belsőleges szernél) megerősítése: felkiáltójel + aláírás + bélyegző
- Rendelt gyógyszer mennyisége:
 - elég legyen a következő vizsgálatig
 - egy vényen legfeljebb **30 napra*** - ha több napra, akkor az orvosnak fel kell tüntetnie az ellátott napok számát a vényen, így kiadható lesz a felírt gyógyszer
 - krónikus alkalmazás esetén **max. 3 havi mennyiséget vényenként 1 havi mennyiségben (3 recept), ami 2013.09.01-től ismét, akár egyszerre is kiváltható, illetve a beteg dönti el a vények 3 hónapos érvényességén belül, hogy mikor és mennyi gyógyszert vált ki.**** (ez előtt az orvosnak fel kellett tüntetni a vényeken a kiválthatósági dátumot havi elosztásban, tehát egyszerre egyet válthatott ki a beteg) Ilyenkor az orvos a beteg nyilvántartásában rögzíti az okot, és hogy meddig látta el
 - Kivételesen, betegellátási érdekből max. 12 havi (a beteg nyilvántartásában indok feltüntetése + az időtartam a vény hátoldalára való rávezetése + az **orvosi napló sorszám**a)

*nem kell indok, ha egy megfelelő gyári csomagolás az adagolás figyelembevételével több, mint 30 napra elég

** csak 50 ezer forintnál alacsonyabb fogyasztói árú, krónikus betegségek kezelésére szolgáló gyógyszerek esetében, ezt meghaladóan ismét egyszerre csak 1 havi mennyiséget válthat ki a beteg, illetve a 3 vényt 30 naponta

Gyógyszerek rendelése 4.

Indikáción túli gyógyszerrendelés

- Az alkalmazási előírásban nem szereplő javallatban történő rendelés („**off-label**”);
- Akkor használható, ha:
 - - az adott beteg kezelése más forgalomban levő gyógyszer alkalmazási előírása alapján nem lehetséges
 - - a gyógyszer „off-label” alkalmazásával esély van a kezelés sikerességére
 - - a szakorvos azt kérte az adott betegre a GYEMSZI-től, és azt a GYEMSZI egyedileg engedélyezte
 - - ha az alkalmazandó gyógyszer nincs Magyarországon forgalomban, akkor sem kell egyedi gyógyszerrendelés, mert arról a GYEMSZI az off-label alkalmazással kapcsolatban egyszerre dönt, ill. nyilatkozik

Vényen: „teljes ár” és „nem helyettesíthető” jelzések szerepelnek!

Gyógyszerek rendelése 5.

A gyógyszer Magyarországon nem, de EGT-megállapodásban részes államban forgalomban van

- Az orvos a rendelést a GYEMSZI-nek bejelenti, és beszerzi a **GYEMSZI nyilatkozatát**, hogy
 - - a gyógyszer forgalomban van EGT-megállapodásban részes államban a megjelölt indikációban
 - - különös méltánylást érdemlő betegellátási érdek fennáll, azaz az adott gyógyszerrel esélye lehet a kezelés sikerességének, míg más, Magyarországon forgalomban levő gyógyszerrel nem
 - - a GYEMSZI 8 munkanapon belül nyilatkozni fog
 - - ha a nyilatkozat pozitív, akkor az orvos a GYEMSZI nyilatkozatát a betegnek a vénnyel együtt átadja
 - - ha a nyilatkozat negatív, de az orvos a gyógyszer vényen történő rendelés szükségességét továbbra is fenntartja, a GYEMSZI nyilatkozatát a vénnyel együtt átadja és a beteget a nyilatkozat tartalmáról tájékoztatja

A gyógyszer sem Magyarországon, sem EGT-megállapodásban részes államban nincs forgalomban

- Egyedi gyógyszerrendelés
 - - fekvőbeteg-gyógyintézet orvosa, vagy a kezelőorvos kérelme alapján
 - - a **GYEMSZI engedélyezi** az alkalmazás szükségességének vizsgálata után
 - - akkor engedélyezhető, ha a gyógyszer életmentő, vagy különös méltánylást érdemlő betegellátási érdek fennáll és az intézmény szakmai vezetője szerint is nélkülözhetetlen
 - - ha a gyógykezelés tartósnak mutatkozik a gyógyszer behozatalának és alkalmazásának engedélyezése évente kérhető a GYEMSZI-től (egyszerre legfeljebb 12 hónapra)

Gyógyszerek rendelése 6.

Alapok:

- egy vényre csak egyféle gyógyszer adható ki
- vényköteles csak megfelelő vényre adható ki
- nem adható ki
 - ha az orvos az adatokat nem a rendeletben foglaltak szerint adta meg (kiv. köv. oldal)
 - ha az eszközölt javítást nem erősítette meg
 - ha az adagolást nem egyértelműen tüntette fel (az utasítás szerint nem megengedett)
- a gyógyszerész pótolhatja a beteg lakcímét, születési idejét (igazolvány alapján)

Gyógyszerek expediálása 1.

Gyógyszer kiadása rendelési pontatlanság esetén

- Ha az orvos...
 - a legnagyobb egyszeri vagy a napi adag túllépését nem erősítette meg → a megállapított legnagyobb adag adható ki
 - > 30 napra elegendő gyógyszert rendelt, de az időtartamot a vényre nem vezette rá → max. 30 napra elegendő mennyiség expediálható (ill. a legközelebb álló eredeti csomagolás)
 - az összmennyiséget nem megfelelően/egyértelműen tüntette fel → legkisebb eredeti csomagolás ill. FoNo dosim
 - nem tüntette fel a hatáserősséget → a létező legkisebbet kell kiadni
 - a csomagolástól eltérő mennyiséget rendelt és nem bontható a készítmény → a legközelebb álló, a kezeléshez elegendő mennyiséget kell kiadni

A felírástól való eltérést (pl. a készítés vagy a kiadás során) a gyógyszerész a vényen feltünteti és szignálja!

Gyógyszerek expediálása 2.

Helyettesíthetőség alapjai

- **Ha a helyettesíthetőség nincs letiltva, ill. vagylagos rendelés esetén:**
 - a gyógyszerész köteles tájékoztatást adni az olcsóbb készítményről
 - GYEMSZI által közétett lista alapján (külön szabály közgyógy esetén) helyettesíthet /szoftver segít/
 - a beteg számára legolcsóbb készítményt, ill. a rendelt mennyiségtől legkevésbé eltérő kiszerelésű gyógyszert kell felajánlani
 - gyógyszer szükségletet biztosítsa az adott időszakra
 - vényen fel kell tüntetni a kiadott gyógyszer nevét, hatáserősségét, kiszerelését, mennyiségét, esetlegesen megváltoztatott adagolását
 - a hatáserősségtől való eltérés csak különösen indokolt esetben, az adagolási rend megváltoztatása nélkül lehetséges – írásbeli + szóbeli tájékoztatás!!! Pl.: tablettá felezése

Gyógyszerek expediálása 3.

Generikus gyógyszerek helyettesíthetősége

- Az expedáló szakember a vonatkozó szabályok betartásával ajánlja fel
 - a preferált referencia ársávba tartozó gyógyszer kiváltását,
 - a preferált referencia ársáv hiányában a referencia-készítményt, vagy az annál kedvezőbb napi terápiás költségű terápiát.

A szakmai protokoll részletes leírását lásd az oktatási segédletben!

Gyógyszerek expedálása 4.

Szakorvosi javaslat vényen megjelenő alaki kellékeinek feltüntetésére vonatkozó expediálási gyakorlat

- a javaslat alapján felíró orvosnak (házi orvosnak) 2009. január 1-jétől meg kell jelölni a vényen, hogy melyik szakorvos (bélyegzőszám) adta ki a javaslatot és mikor (a javaslat kelte) /naplószámmal egy sorban a vényen/
- a gyógyszerész a készítmény kiadásakor 2009. július 1-jétől köteles ezeket az adatokat rögzíteni és az OEP felé jelenteni (extra vonalkódban benne van)
- a vényen feltüntetett információkat kell rögzíteni, ha nincs javaslatra vonatkozó adat a vényen, akkor a gyógyszerész értelemszerűen nem rögzít adatot
- a patikában nem kell ellenőrizni, csak rögzíteni a javaslat paramétereit, így a vényen rendelt gyógyszert a betegeknek ilyen adatok hiányában is ki kell szolgáltatni, ezek a vények elszámolásra fognak kerülni

A gyógyszerész a javaslatra vonatkozó adatok hiányára hivatkozva NEM utasíthatja el a gyógyszer támogatással történő kiszolgáltatását!!!

Gyógyszerek expediálása 5.

Hatóanyag alapú rendelés 2012. április 1-től

(nemzetközi szabadnéven történő rendelés)

- **Hmg CoA redukáz gátlók** közé tartozó alábbi hatóanyagok:
 - szimvasztatin (5 mg, 10 mg, 20 mg, 40 mg, 80 mg filmtabletta),
 - pravasztatin (10 mg, 20 mg, 40 mg tablettá),
 - fluvasztatin (20 mg, 40 mg kapszula; 80 mg retard filmtabletta)
 - atorvasztatin (10, 20, 40 és 80 mg filmtabletta),
 - roszuvasztatin (5, 10, 20, 40 mg filmtabletta)
- az extra vonalkód segítségével a patikai expediáló program felismeri, és a gyógyszerésznek felajánlja a szóba jöhető készítményeket, illetve ha a beteg már járt az adott gyógyszertárban, akkor lehetőség van az utoljára vitt készítmény megtekintésére is – ez jelentősen segíti a beteggel folytatott kommunikációt, illetve az expediálás gyorsaságát.

Az ide kapcsolódó szakmai protokollt lásd az oktatási segédletben!

Gyógyszerek expediálása 6.

Magisztráliák

- forgalomba hozatalra engedélyezett gyógyszerkészítmény akkor keverhető magisztrális készítménybe, ha
 - hatóanyaga nem szerezhető be (leggyakrabban szteroidok, NSAIDk, vitaminok)
 - hatóanyaga a készítés és a várható felhasználási idő alatt nem bomlik
 - segédanyagai nem befolyásolják kedvezőtlenül a hatást és az eltarthatóságot
 - GYEMSZI módszertani levelei az irányadóak
- gyógyszeranyag (monokomponensű alapanyag, gyógyszerkönyvi gyógyszeranyag) gyógyászati célra önmagában vény nélkül csak akkor adható ki, ha a FoNo meghatározta az egyszeri kiadásra alkalmas adagját
- vény nélkül kiadható olyan magi, melynek egy adagjában az + vagy ++ gyógyszeranyag mennyisége nem haladja meg a legnagyobb napi adag egytized részét, és egy alkalommal annyi adható ki, hogy a teljes kiadott mennyiségben található + vagy ++ gyógyszeranyag mennyisége nem haladja meg annak napi legnagyobb adagját!

Gyógyszerek expediálása 7.

Orvosoknak, gyógyszerészeknek, állatorvosoknak

- orvosnak, állatorvosnak, gyógyszerésznek vényköteles gyógyszer vény nélkül kiadható MAX. 30 NAPRA és TELJES ÁRON,
- **az alábbiak viszont csak vényre:**
 - kábítószeres (K1, K2)
 - pszichotróp anyagok (P2)
 - **ÚJ**: pszichotróp anyagok (P4) – egyes altatók/nyugtatók is, ill. ezen hatóanyagokat tartalmazó kombinált készítmények
 - FoNo dosim mennyiségnél nagyobb mennyiségű gyógyszeranyag önmagában
 - az alkalmazási előírása szerint influenzavírus okozta megbetegedések kezelésére szolgáló gyógyszerkészítmény, legfeljebb az alkalmazási előírása szerinti terápiás alkalmazáshoz elegendő mennyiségben

Gyógyszerek expedíálása 8.

Általános gyakorlati tudnivalók

- a vényen fel kell tüntetni:
 - a gyógyszer kiadójának (készítőjének) nevét (kézjegyt)
 - a gyógyszertár nevét, címét, ill. azonosító jelét
 - a kiadás keltét
 - a retaxáló kézjegyt
 - egyedi előiratoknál vagy inkompatibilitás esetén a felhasznált segédanyagokat
 - (hamis vény esetén az átvevő személyi ig.számát?)

Gyógyszerek expediálása 9.

A vény érvényességi ideje

- a gyógyszer a rendeléstől számított **3 hónapig** adható ki függetlenül a közbeeső hónapok napjainak számától (érv.: 2013.08.01-től. eddig 90 nap volt a vény érvényessége)
 - az el nem vitt magisztrális készítmények felhasználhatósági idejükig, de max. 30 napig őrizendők
- Ha valamely okból (pld. hiánycikk) a rendelt gyógyszer kiadása akadályozott, ezt a tényt a gyógyszerész a vényen feltünteti (dátum + a gyógyszerértár bélyegzője), tehát a vény érvényességének meghosszabbítása lehetséges a dátumtól számított újabb 3 hónapig

Gyógyszerek expedálás 10.

Lejárat-közeli gyógyszer expediálása:

Gyógyszer csak a felhasználhatósági időtartamán belül adható ki úgy, hogy a kiadás napjától számítva az előírt adagolás figyelembevételével a teljes kiadott gyógyszer mennyiség felhasználhatósága biztosított legyen a lejárat időn belül!

Gyógyszerek expediálása 11.

Külföldi orvos által rendelt gyógyszer kiadása

- ha a gyógyszer azonossága, mennyisége és adagolása megállapítható
- az orvos neve, aláírása
- rendelőjének címe vagy azonosítója
- a rendelés dátuma
- a beteg neve, születési ideje, címe pontosan megállapítható legyen
- kábítószer (K1, K2), pszichotróp anyag (P2), FoNo dosim mennyiségnél nagyobb mennyiségű gyógyszeranyag önmagában nem adható ki
- max. 30 napi mennyiség expediálható

Gyógyszerek expediálása 12.

Bonthatóság

- gyógyszer kiváltó személy kérésére kisebb mennyiség is kiadható
- vény nélkül is kiadható gyógyszerkészítményeknél
- injekciónál (orvos rendel így)
- ha az eltarthatóságot, minőségi jellemzőket nem befolyásolja
- az eredeti csomagolás címkeszövegén szereplő adatokat fel kell tüntetni
- a betegtájékoztató és a kísérőiratok másolatát mellékelni kell
- kisserelési naplóban dokumentálni kell
- a gyógyszerek megbontásáért, a kiadott darabszámtól függetlenül, díj számítható fel

Gyógyszerek expedálás 13.

A gyógyszer-kiszolgáltatás egyéb lehetőségei:

- **Az Interneten keresztül csak vény nélkül kiadható, közfinanszírozásban nem részesülő készítmények igényelhetők.**
- Interneten igényelt gyógyszer kiadása és házhoz szállítása során a gyógyszerek kiadására vonatkozó szakmai szabályokat meg kell tartani.
- Megfelelő vényen történő rendelés esetén sem szállíthatók házhoz a pszichotróp anyagok és a kábítószerek!

Gyógyszerek expediciálása 14.

Gyógyszerbiztonsági ellenőrzés – 2013.01.01-től

- **a gyógyszerek kiadása során** nyújtott egészségügyi szolgáltatás keretében a gyógyszertárban végzett valamennyi gyógyszerkiadás esetében **gyógyszerbiztonsági ellenőrzést kell végezni** a beteg számára egy időben kiadott gyógyszerek vonatkozásában
- **vényenként szolgáltatási díj** illeti meg a gyógyszertárat (2000 db-ig 40Ft, 2001-5000 db-ig 20Ft, 5001-10 000-ig 10Ft, e fölött már nem jár, a magisztrálisért egységesen 90Ft/db)

Expediálás és gondozás

A gyógyszerbiztonsági ellenőrzés feladatai:

- Interakciók vizsgálata
- Párhuzamos gyógyszerelések nyomon követése
- Mellékhatások figyelése
- Egészségmegőrzés kiemelése
- Beteg együttműködés fokozása

...ill. amennyiben a fent említettek valamelyikében probléma merül fel, a tájékoztatásba kötelező gyógyszerész bevonása!

„TAJ betekintés”

- a gyógyszerész megismerheti a gyógyszerellátásban részesülő biztosított által, a kötelező egészségbiztosítás terhére igénybevett, gyógyszereléssel kapcsolatos **egy éven belüli adatokat**, ha a gyógyszerellátásban részesülő személyesen jár el
- A lehetőség **nem** vonatkozik a **mentális és viselkedészavarok**, valamint a **szexuális úton terjedő betegségek** kezelésére szolgáló gyógyszerekre, továbbá a **nem támogatott vényköteles és a vénynélküli gyógyszerekre sem**
- A gyógyszerész – az adatok rögzítése nélkül – a **gyógyszer nevét, mennyiségét és a kiváltás idejét ismerheti meg, ha az érintett ezt nem tiltja meg**

Célja:

- A rendelkezés támogatja a gyógyszertáraknak fizetett szolgáltatási díjakhoz kapcsolódó **szakmai többletszolgáltatások magas szakmai színvonalú végzését!**

a társadalombiztosítási támogatással rendelhető gyógyszerekről és a támogatás összegéről

1/2003. (I.21.) ESzCsM rendelet

TB támogatás csak akkor számolható el...

- ha a közösségi szabály és a nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozó betegek esetében az orvos feltüntette a
 - a beteg születési évét
 - az ország kódját
 - az ellátás alapjául szolgáló formanyomtatvány betű- és számjelét
 - a beteg külföldi biztosítási/azonosító számát

- ha a vényről rögzítették:
 - a gyógyszer azonosító kódját (TTT)
 - mennyiségét
 - TB támogatásának összegét
 - a vényen szereplő vonalkód számát
 - a beteg TAJ számát
 - a BNO-kódot (nem kell sürgős szükség esetén)
 - az orvos bélyegzőjének számát
 - közgyógyellátott beteg esetén a közgy. ig. számát
 - TB támogatással, szakorvosi javaslatra rendelhető gyógyszer esetén a javaslatot adó orvos bélyegzőjének számát, a szakorvosi javaslat keltét

TB támogatás elszámolása

TB támogatás elszámolásának egyéb feltételei, kapcsolódva az expediálási szabályokhoz:

- egy vény alapján max. 30 napra elegendő gyógyszer mennyiséghez számolható el TB támogatás (megadott adagolás szerint), kivéve
 - ha a legkisebb gyári csomagolás ezt meghaladja
 - **rendkívüli méltánylást** érdemlő betegellátási érdekből (ennek okát az orvos a betegnaplóban rögzíti és ennek számát és dátumát rávezeti a vényre + azt az időpontot, amikor a beteget gyógyszerrel ellátta)
 - ha a kiváltandó gyógyszer Magyarországon nincs forgalomban, csak külön szerződött gyógyszertár számolhat el támogatást

...folyt.:

- csak a ténylegesen kiadott gyógyszerhez nyújtott TB támogatás számolható el
 - helyettesítésnél
 - nemzetközi szabadnéven történő rendelésnél
 - vagylagos („seu”) rendelésnél
 - ha az orvos a gyógyszer összmennyiségét nem egyértelműen tüntette fel, csak a legkisebb gyári csomagolású gyógyszer árához nyújtott TB támogatás számolható el

...folyt.:

- HA: a TAJ szám hibás, csak akkor adható ki támogatással a gyógyszer, ha a beteg bemutatja a TB-kártyát
 - ennek számát a vény hátoldalára rá kell írni, és a kiadónak ill. a kiváltónak aláírni
- HA: közgyógyellátás keretében történő kiadásnál hibás a TAJ szám, a KGY-igazolványt kell kérni a közgyógyellátás terhére való gyógyszerkiadáshoz
 - ennek számát + TB-kártya számát a vény hátoldalára rá kell írni, és a kiadónak és kiváltónak aláírni

Nem jár TB támogatás:

- vény nélkül kiadott gyógyszerekhez
- egyes – külön meghatározott – vényköteles gyógyszerhez
- ha a gyógyszert nem gyógyászati célra rendelik
- külföldi orvos által rendelt gyógyszerhez
- teljes ár mező került megjelölésre v. ez is szerepel egy másikkal együtt
- a fekvőbeteg-ellátásban, illetve az első orvosi ellátás keretében felhasznált gyógyszerekhez
(a zárójelentésben csak hatóanyag adható meg!)
- „Megrendelő lapon” egészségügyi rendelkezés, közgyógyellátás, honvédelmi kötelezettség vagy üzemi baleset jogcímen rendelt gyógyszerekhez
- mellékletben felsorolt gyógyszeranyagokhoz, amennyiben az orvos azokat önmagukban rendeli
- állatgyógyászati célra rendelt gyógyszerekhez – ezeket, ha vényköteles a gyógyszer állatorvosnak fel kell írni, de „kézi” beütéssel expediáljuk!

TB támogatás magisztrális gyógyszerek esetén

- **FoNo-ban, ill. PhHg-ban szereplő gyógyszerek, és egyedi - gyári készítményt nem tartalmazó - magisztrális gyógyszerek esetén a TB támogatás összege a bruttó ár 50% - a**

- A bruttó ár kiszámításának alapja:
- alapanyagok nettó ára + nem betéti díjas csomagolási költség (nem üveg) + készítési díj

- ha van benne törzskönyvezett gyógyszerkészítmény → a támogatás összege ennek a támogatási összege plusz a fentiek támogatási összege

/A számításokat a megfelelő expediáló szoftver végzi/

- Részletek:

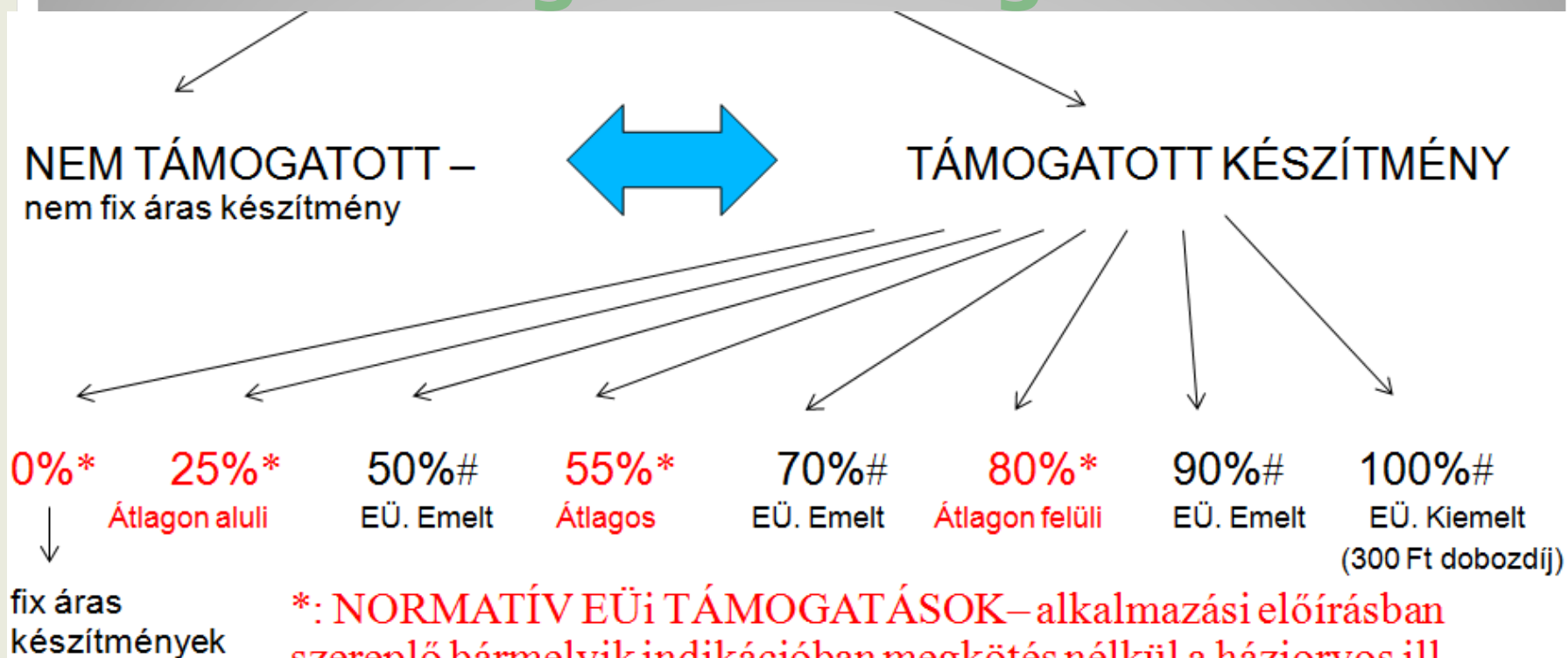

**a törzskönyvezett gyógyszerek és a
különleges táplálkozási igényt
kielégítő tápszerek
társadalombiztosítási támogatásba
való befogadásának szempontjairól
és a befogadás vagy a támogatás
megváltoztatásáról**

**32/2004. (IV.26.) ESzCsM
rendelet**

Gyógyszer támogatási rendszer – támogatási kategóriák

***: NORMATÍV EÜi TÁMOGATÁSOK** – alkalmazási előírásban szereplő bármelyik indikációban megkötés nélkül a háziorvos ill. szakorvos írhatja ezeket a támogatású gyógyszereket

#: INDIKÁCIÓHOZ KÖTÖTT EÜi TÁMOGATÁSOK – ezeket a gyógyszereket szakorvos írhatja meghatározott betegcsoportnak, meghatározott indikációban (BNO is fontos!) ill. meghatározott időre szóló javaslatra a háziorvos

- **NORMATÍV**: nincs kiemelt támogatás (80%, 55%, 25%, 0%)
- **HM**: honvédelmi kötelezettség alapján térítésmentesen
- **KÖZGYÓGY**: közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők számára térítésmentesen
- **ÜZEMI BALESET**: üzemi balesetben, foglalkozási megbetegedésben szenvedők számára 100%-os TB támogatással
- **EÜ. KIEMELT**: indikációhoz kötötten kiemelt TB-támogatással (doboz-díj)
- **EÜ. EMELT**: indikációhoz kötötten emelt TB-támogatással (90%, 70%, 50%-os)
- **TELJES ÁR**: pl.: nem biztosított személy részére, nem gyógy.célra
- **KÖZGYÓGY. + EÜ. EMELT/ EÜ.KIEMELT**:
- **EGYEDI TÁMOGATÁS**

Támogatási jogcímek a vényen

Támogatási technikák (2006. évi XCVIII. tv.)

- az egyes támogatási kategóriákon belül tetszőlegesen alkalmazhatók:
 - **százalékos támogatás**
 - **meghatározott (fix) összegű támogatás**
 - **hatóanyag alapú fix összegű támogatás**
 - **terápiás fix elven működő támogatás**
 - támogatásvolumen szerződés
 - közbeszerzés útján beszerzett, speciális támogatású gyógyszerekre kötött szerződés
 - meghatározott összeggel vagy százalékosan csökkentett támogatás

- **Alapja az OEP által a közfinanszírozás alapjául elfogadott, áfával megnövelt fogyasztói ár.**

- mértéke

- 100% - (különkeretes)
- 100%-os támogatású - kiemelt, indikációhoz kötött támogatás, de általában 300 Ft (dobozdíj)
- 90%, 70%, 50% - emelt, indikációhoz kötött támogatású
- 80% - átlagon felüli támogatású
- 55% - átlagos támogatású
- 25% - átlag alatti támogatású
- 0% - támogatási érték nélküli

- **DE:**

- Ha pl.: 80% a támogatás, akkor 20%-ot fizet a beteg ennek alapján?
- **legtöbbször NEM** – a hatóanyag alapú fix összegű támogatás (belső referencia árazás) miatt!

Százalékos támogatás

Köv. dia:

- **Alapja - adott termékcsoporthban - a referencia készítmény közfinanszírozás alapjául elfogadott ára.**
- azonos hatóanyagot tartalmazó, azonos alkalmazási módú, azonos hatáserősségű gyógyszerek = **generikumok esetén**
- a referencia készítmény, ATC besorolása alapján, az adott hatóanyagot tartalmazó ATC-re megállapított százalékos támogatást kapja
- a referencia árnál alacsonyabb napi terápiás költségű gyógyszerek támogatásának mértéke megegyezik a referencia árhoz nyújtott százalékos támogatás mértékével
- a magasabb napi terápiás költségű gyógyszerek támogatása megegyezik a referencia-gyógyszer támogatásának összegével

Hatóanyag alapú fix összegű támogatás

Referencia-készítmény:

- nem áll nyilvántartásból való törlés alatt
- egyenértékűségét az illetékes hatóság megállapította
- az adott csoportba tartozó gyógyszerek közül napi terápiás költsége ill. egységnyi hatóanyagra vonatkoztatott ára a legalacsonyabb
- kiszerezési formája nem haladja meg az egy havi terápiához szükséges, a maximális dózissal számolt mennyiséget (ill. ahhoz legközelebb álló csomagolást)
- csoporton belüli forgalmi részesedése a megindult fixesítési eljárás kezdőnapját megelőző hét hónapot vizsgálva, két egymást követő hónapban az 1%-ot elérte

Hatóanyag alapú fix összegű támogatás – referencia készítmény

- **DEFINÍCIÓK**

- **DDD** (Defined Daily Dose) : a WHO által meghatározott, az adott hatóanyagra jellemző napi dózis
- **DOT** (Days of Treatment) : a terápiás napok száma
- **NTK** (napi terápiás költség) : forgalomba hozatalra engedélyezett gyógyszer esetében a bruttó fogyasztói árból a DDD alapján számított napi terápiás költség
- **NTKÁ** : az NTK-ekből számított átlag
- **NTKÁT** : a NTKÁ-hoz rendelt támogatási érték forintban

- A támogatási összeg kiszámítása:

- a támogatás értékét a gyógyszernek csak a tárgyévire nyilvánosságra hozott WHO DDD (ennek hiányában a GYEMSZI adja meg) alapján, a bruttó fogyasztói árból számolt napi terápiás költségéből adódó támogatási összeg képi az alábbiak szerint:
 - a csoport gyógyszereit NTK szerint növekvő sorrendbe kell állítani
 - egyidejűleg az egyes készítmények forgalmát is fel kell tüntetni
 - azok a legkedvezőbb NTK-ú gyógyszerek képezik az átlagszámítás alapját, melyek összesen min. 40% forgalmi részesedést értek el
 - ezen készítmények bruttó fogyasztói árból képzett napi terápiás költségek egyszerű számtani átlaga az NTKÁ
 - az NTKÁ-nak a csoportban elérhető támogatási arányszámmal (T%) képzett szorzata adja a csoport gyógyszerei egy napi terápiára adható támogatási értékét, azaz

$$\text{NTKÁT} = \text{NTKÁ} \times T\%$$

Hatóanyag alapú fix összegű támogatás kiszámítása

- megállapítható egyes **meghatározott betegségek kezelésére egyaránt alkalmas termékek körére**, ha azonos terápiás célt szolgálnak, és van azonos indikációjuk (pl.: egy hatóanyag csoport tagjait tartalmazó gyógyszerekre)

Terápiás fix elven működő támogatás

- A támogatás értékének kiszámítása:
 - napi terápiás költség átlagával (NTKÁ) egyenlő vagy alacsonyabb napi terápiás költségű gyógyszerek a csoportra jellemző százalékos támogatást kapják
 - az emelt és kiemelt kategóriában a napi terápiás költség átlagánál (NTKÁ) magasabb napi terápiás költségű készítmények az adott terápiás csoport átlagos napi terápiás költségéhez rendelt támogatási értéke (NTKÁT) alapján meghatározott összeget kapják támogatás értékéül, az alábbiak alapján:
 támogatási érték = NTKÁT × adott kiszereles DOT (days of treatment) értéke
 - a napi terápiás költség átlagánál (NTKÁ) legfeljebb 10%-al magasabb napi terápiás költségű készítmények az adott csoport NTKÁT értéke alapján meghatározott támogatási összeget kapják támogatásul az alábbiak szerint:
 támogatási érték = NTKÁT × adott kiszereles DOT értéke
 - (a napi terápiás költségük alapján preferált referencia ársávba nem tartozó készítmények esetén a korábbi támogatási összegnél 15%-al alacsonyabb támogatási összeg kerül megállapításra)

Terápiás fix elven működő támogatás kiszámítása

Vaklicit

- Adott hatóanyag versenyeztetése (a gyártók nem ismerik egymás megajánlott árait)
- Kis forgalmú generikumok esetén nincs vaklicit, a határérték: 250000 kezelési nap/év (DOT/year)
- Online lejátszódó folyamat

A): Generikumok kötelező árcsökkentése, nem a vaklicit része!

- **Generikumok belépése a piacra az originálisat követően:**
 - 1. generikum 40%-kal az originális ár alatt léphet be
 - 2. generikum 20%-kal az originális ár alatt léphet be
 - 3. generikum 10%-kal az originális ár alatt léphet be
 - 4. generikum 5%-kal az originális ár alatt léphet be
 - 5... minden további generikum 1 Ft-tal olcsóbban

A helyzet gyártói szemszögből:

tartani az
árakat a haszon
miatt, de mégis
csökkenteni a
kedvezőbb
támogatásért és
forgalomért!

B): az első három licit lehetősége!

- Ha megfelelő idő és DOT érték eltelik elindul a **negyedéves fixesítés** (3x az évben, első év)
- A cél egy adott ATC besorolású csoport árainak kialakítása
- Referencia készítmény: az adott ATC csoportba tartozó gyógyszerek közül napi terápiás költsége ill. egységnyi hatóanyagra vonatkoztatott ára a legalacsonyabb, és csoporton belüli forgalmi részesedése a megindult fixesítési eljárás kezdőnapját megelőző hét hónapot vizsgálva, két egymást követő hónapban az 1%-ot elérte. Az **adott hatóanyagot** tartalmazó ATC-re megállapított százalékos támogatást kapja (pl.: 1000Ft-os készítmény esetén 80%-ot, azaz 800Ft-ot, a beteg 200 Ft-ot fizet) (az említett ár bruttó fogyasztói ár)

A cél, hogy a gyártók a negyedéves fixesítés során bekerüljenek az 50%-os ársávba, így **megkapva a fix összegű támogatást** a készítményükre, ill. hogy minél olcsóbban nagyobb forgalmuk legyen!

- A **referenciánál magasabb napi terápiás költségű** gyógyszerek támogatása megegyezik a referencia gyógyszer támogatásának összegével (**fix összeg**) *50%-os ársávig = delista korlát* (azaz max. 1500Ft-os készítményekig, ha ez megkapja a 800Ft-os támogatást a betegnek 700Ft-ot kell fizetni)
- A **referencia árnál alacsonyabb napi terápiás költségű** gyógyszerek támogatásának mértéke megegyezik a referencia árhoz nyújtott **százalékos támogatás** mértékével (pl.: 950Ft-os készítmény 80%-os támogatása 760 Ft-ot jelent, 190Ft-ot fizet a beteg – de ez még nem feltétlenül jelent új referencia készítményt a feltételek miatt (az említett árak bruttó fogyasztói árak)

A licit után „kijövő” árak után kapható támogatások

3. szint: féléves vaklicit (február 1 és augusztus 1-től)

Ezen a szinten különül el a preferált referencia ársáv képzése!

Pl.: 02.01-től 02.20-ig: Első árverseny

02.20-tól 03.10-ig: Második árverseny (már nem teljesen vakon)

Preferált referencia termék: NTK (napi terápiás költség) *10%-ban térhet el* az adott referencia termék árából, NTK-jától

- Referencia ár fölött 10%-os ársávig a **teljes fix összegű támogatást megkapja** a készítmény (tehát példánkban 1100Ft-ig megkapják a gyógyszerek a 800Ft-ot, de a beteg ilyenkor már 300Ft-ot fizet) (bruttó fogyasztói ár)

/- Referencia ár alatt a %-os támogatás mértékének megfelelő összeget kapja a készítmény itt is/

10%-50% közötti NTK eltérés esetén: az adott készítmény a referencia termék TB támogatásának 85%-át kapja meg (példánkban 800Ft-nak a 85%-a 680Ft, ennyit kap fix összegként minden ilyen NTK sávba eső gyógyszer támogatásként)

50%-os NTK eltérés felett: nincs TB támogatás, támogatási korlát felett van!

C): Féléves vaklicit az első év után

A féléves vaklicit célja:

□ Első árverseny:

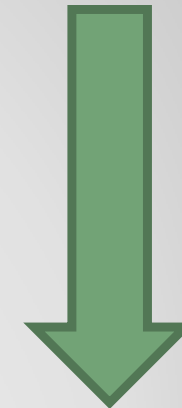
- Preferált referencia termékké válni!

Mert:

- Megkapják a teljes fix összegű támogatást,
- Ezek „mennek” közgyógyra,
- Ezen termékek esetén a 20%-os adóból kedvezményt kapnak a gyártók
- **Generikus ösztönzés jár utánuk – patikák szemszögéből!**

□ Második árverseny:

Már nem lehet preferált referencia termékké válni, de a 10%-50%-os NTK eltérés sávjába be lehet kerülni, és így TB támogatást lehet szerezni!

Köv.dia:

Generikus ösztönző program

- Az ösztönzés a **preferált referencia ársávba** tartozó gyógyszerek kiadására vonatkozik, ha nincs ilyen ársáv akkor a referencia készítmény vagy annál olcsóbb gyógyszerek kiadására
- **Hatóanyag alapú fix-ben lévő csoportokban**, vagy ott működik **ahol még nincs fixesítés**
- Nem helyettesítés függő, az a lényeg hogy mi kerül expedíálásra
- Az ösztönzéshez **hatóanyagfix vényből min. 35%-os arányt** el kell érnie a gyógyszerertárnak
- 35% felett súlyszámok vannak
 - **35,1-50% esetében 1;**
 - **50,1-70% esetében 1,15;**
 - **70%-nál magasabb esetében 1,3.**
- A gyógyszerertárok a Hfix vényszám alapján **kvartilisbe** vannak osztva
- **Negyedévente 900 millió Ft áll rendelkezésre az E. Alap éves költségvetését tekintve a patikák juttatására**, de az adott vényre vonatkozó összeg lebegő

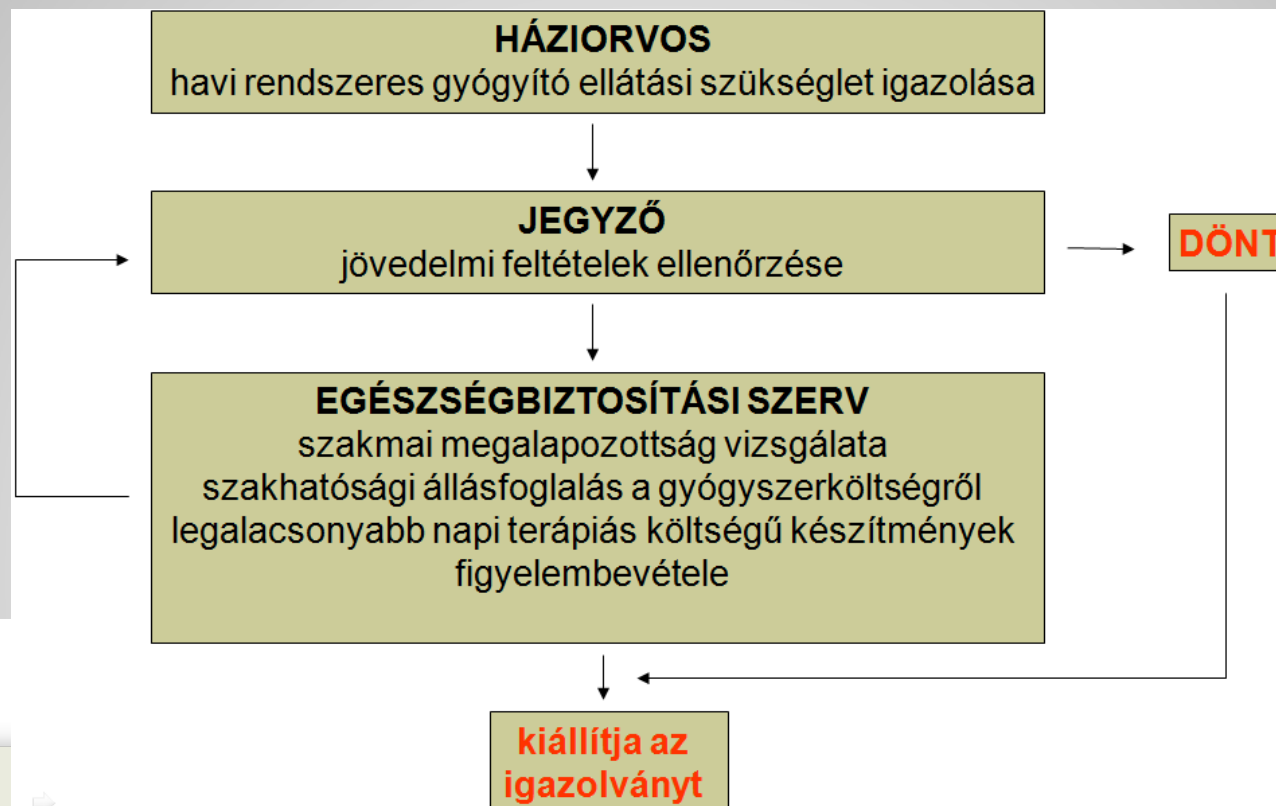
Közgyógyellátás

(25/2006 EüM. rend. A közgyógyellátásra jogosult gyógyszerkeretének megállapításához szükséges készítmények kiválasztásának szabályairól; 1993. évi III. tv. a szociális igazgatásról és szociális ellátásról)

- ~szociálisan rászorult személy részére az eü. állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás [1993. évi III. tv. 49. §]
- az igazolvánnyal rendelkező személy térítésmentesen jogosult
 - járóbeteg-ellátás keretében rendelhető egyes gyógyszerekre – **gyógyszerkerete erejéig!**
 - gyógyászati segédeszközökre
 - gyógyászati ellátásokra
- EGYÜTTESEN: GYÓGYÍTÓ ELLÁTÁSra

Közgyógyellátásra jogosultság

- 1. alanyi jogon
- 2. normatív jogon
- 3. méltányossági alapon

- Csak hatályos **igazolvánnyal** vehető igénybe
- A keret lehet **egyéni**: havi, rendszeres gyógyszerköltség /az OEP 3 havonta, egyenlő összegekben nyitja meg/;
- és **eseti** gyógyszerkeret: akut megbetegedés gyógyszerészükségletére /az OEP az éves összeget a jogosultság kezdetével nyitja meg/.

- A közgyógyellátásra jogosult személy térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott
 - a) járóbeteg-ellátás keretében rendelhető gyógyszerekre,
 - b) egyes gyógyászati segédeszközökre,
 - c) az orvosi rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátásokra.

Az *a)* pontban foglalt esetben a jogosult gyógyszerkerete összegéig, a *b)*-*c)* pontban foglalt esetben pedig a közfinanszírozás alapjául elfogadott ár erejéig vehető térítésmentesen igénybe a gyógyító ellátás.

Közgyógyellátás

- Közgyógyellátás keretében csak az OEP által vezetett hatósági nyilvántartásban, az elektronikus adatkapcsolás útján rögzített gyógyszer-kiszolgálás számolható el **(GPRS)**
 - a jogosultságot jól látható helyre ki kell függeszteni
- a gyógyszertár a gyógyszerkiadást megelőzően ellenőrzi, hogy a személy szerepel-e az OEP nyilvántartásában (elektronikus adat-kapcsolattal), tájékoztatást ad a még rendelkezésre álló összegről
 - a gytár hibáján kívüli üzemzavar esetén kiadható a gyógyszer, de egy héten belül jelezni kell
- a gyógyszer térítési díja részben a keretből, részben a jogosult saját költségéből nem fedezhető
 - ha a gyógyszer térítési díját a három hónapra megnyitott gyógyszerkeret nem fedezi, azt a közgyógyellátott fizeti meg
 - kivéve: az éves kimerülés előtt, ekkor elég a különbözetet megfizetni a közgyógyellátottnak

Közgyógyellátás keretében csak referencia vagy preferált gyógyszer adható ki a betegeknek!

Gyógyszer expediálása közgyógyellátás keretében

Farmakovigilancia

- **Definíció:** „a gyógyszerek biztonságossága érdekében a gyógyszer előny/kockázat viszonyát nyomon követő, a kockázat csökkentésére és az előnyök növelésére irányuló tevékenység”.
- ide tartozik:
 - a **gyógyszer-mellékhatások felismerése,**
 - **jelentése (OGYI-nak a hatósági honlapon vagy a hatósági bejelentőlapon)**
 - **összegyűjtése,**
 - **elemzése,**
 - különböző intézkedések útján történő megelőzése

Hogyan ismerhetők fel a gyógyszer-mellékhatások?

- 1. Ugyanaz a felírt és a betegnél levő gyógyszer?
- 2. A megadott adagban szedi-e a beteg a gyógyszert, vagy attól eltért?
- 3. A feltételezett mellékhatás a gyógyszer alkalmazása után (és nem előtt) következett be?
- 4. Mennyi idő telt el a kezelés és az esemény jelentkezése között?
- 5. A kezelés beszüntetését, vagy az adag csökkentését követően a feltételezett mellékhatások csökkentek, vagy eltűntek?
- 6. Lehet-e bármi egyéb oka az észlelt kedvezőtlen tünet(ek)nek, mint például alap-, vagy kísérő betegségek, egyéb gyógyszerek, gyógyszer kölcsönhatás, allergia, kemikáliák stb.?
- 7. Mi áll a gyógyszer alkalmazási előiratában?

Gyógyszerismertetés (reklám), minta, adomány

- Csak vény nélkül kiadható gyógyszerek reklámozhatóak a jól ismert figyelmeztető szövegekkel
- „Ingyenes orvosi minta, kereskedelmi forgalomba nem hozható!”, egyszer használatos gyógyászati segédeszköz esetén: „Ingyenes minta, kereskedelmi forgalomba nem hozható!”, átadásukról jegyzőkönyv szükséges
- kábítószer vagy pszichotróp anyagot tartalmazó gyógyszerből minta nem adható
- karitatív célra térítésmentesen gyógyszer, ill. gyógy. segédeszk. csak olyan egészségügyi vagy szociális intézmény, illetve karitatív szervezet számára adományozható, ahol a felhasználás szakmai feltétele és a felhasználás ellenőrzése biztosított
- adományozásról jegyzőkönyvet kell vezetni
- „Gyógyszeradomány, kereskedelmi forgalomba nem hozható!”
- „Gyógyászati segédeszköz adomány, kereskedelmi forgalomba nem hozható!”

Köszönöm a figyelmet!

